

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt. o. 6.
Félévre	5 " 30 kr.
Évnyegyedre	3 " "
Egy órára	1 " "

Szerkesztői szállás:

belső s. számú 131. szám.

Kiadó hivatal:

középtitka Stein J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY” 1870-ki XV-dik évfolyamára.

A hirlapbélyeg eltörlése folytán lapunk árát leszállítottuk, mindamellett legébbrebb figyelmet fordítunk szellemi beltartalmának gyarapítására.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10 frt. o. ért.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnyegyedre	3 " "
Egy órára	1 " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középtitka könyvkereskedésébe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodni van.

Az előfizetési pénzek beküldésénél postautalványt kérünk használni, mely jutányosabb a levélben való pénzbeküldésnél.

A Kolozsvártt felállítandó

honvéd-zenekarra

adakoztak: Gusztafi Endre kegyr. tanár 5 frtot, Salzbauer János kegyr. tanár 5 frtot, Ulár Pál kegyr. tanár 5 frtot, Czink János v. polgár 5 frtot, — összesen 20 frtot o. é.-ben, mihez adva a mult számunkban fšlemlített 5 frtot, s a szerkesztőség részéről felajánlott 10 frtot, az eddig nálunk begyűlt összeg tesz 35 frtot o. é.

Pest, január 31. 1870.

(B.) A közlekedési miniszter költségvetési előirányzata feletti vita még ma sem végződött be. De már ma nem elvárható, hanem vidéki érdekek vették igénybe a ház figyelmét, különösen sok időt vett igénybe a vizek szabályozására fordítandó összeg megállítása.

Azonban kétegeen kívül leginkább fogja érdekelni a Királyhágón túli olvasó közönséget a Héjasfalvától, Udvarhelyen, Csik-Szeredán át a gimnaziális határszélhez vezető útvonal sorsa.

Régi igazságtalan eljárás az, miszerint e vonal, mely tulajdonképen Gy. Fejérvártt kezdődik, mégis Héjasfalvaig országos útvonalnak tekintetik, s mint ilyen országos költségen is kezeltek, Héjasfalvától kezdve, mint vidéki út, Udvarhelyszék által tartatik fenn.

Azonban e bajon gyökeresen segíteni nem lehetett, mert a ház meghatározta volt, miszerint új utat az országos utak sorába felvenni nem lehet, míg az egész kőúthálózat megállítva nem lesz.

Azonban az igazságtalanságon segítve van először az által, mert a miniszterium által tervezett kőúthálózatba e vonal be van véve, s addig is azon indítványra, hogy e vonal helyreállítási költségei pótlására ez évben 16,000 frt szavaztasék meg, bár a ház ezt nem tehetett, mert csak általánosában szavazott meg 400,000 frtot a törvényhatóságok által fentartandó utak segélyezésére; de a miniszter határozottan kijelentette, miszerint a kívánt 16,000 frtot e célra fogja fordítani, s így Udvarhely és Csikszék ez évben 16,000 frtal fognak segélyeztetni, s jövőre az országos utak sorába vétetik fel e vonal s abozképest fog kezelteni.

A közlekedési miniszter költségvetése még ma sem fejeztetett be.

A szélbalok parlamenti veresége, a hazai vas- és kő-utak kérdésében.

¶ Az utóbbi három évtized alatt mintegy 12,800 mérföld vasutat építettek Európában, melyek együttesen 15,000 millió ezüst forintot tőkét képviselnek: Anglia 520 millió fontot, Poroszország 704 millió tallért, az osztrák-magyar birodalom (1867 végén, 878 mérföldre) 730 millió ezüst forintot fektetett ily sítútkba. E téren tehát roppant haladás történt; például: Anglia 3160 mf. (1870 elején) vasútjából: 556 mérföld, az észak-német szövetség 1677 mfd vasútjából: 225 mfd esik 1000 □ mérföldre; nálunk Magyarországon, 825 mfd vasút van készen (tökéletesen 412) és munkában, s így minden 1000 □ mfdre esik 137 mérföld vasút; tehát e részben megközelítjük Olaszországot, hol csak 140 mfd vasút jut 1000 □ mfdre, s messze magunk mögött hagytuk Oroszországot, hol csak

11 mfd jut 1000 □ mfdre: míg a mi vasútaink 825 mfdet teendének 1873-ban és ma 412 mfd teljesen kész, az északi óriás csak 955 mfdnyi vasutat bir felmutatni; míg Anglia 1869 folytán csak 34 mfdel, Franciaország 1868-ban csak 70 mfdel toldák meg vasúthálózataikat: nálunk 1867 elején csak 315 mfd vasútról rendelkezhetünk s ma 4:2 mfd van átadva a forgalomnak, tehát csaknem 100 mfdet teljesen kiépítünk és több mint 400 mfd van készülőben szerény államháztartásunk és közlekedési ügyeink czél szerű vezetése mellett.

E feltűnő haladást, mely lassanként a nyugati államok színvonalára emeli hazánkat, azzal vélte a szélbal becsében alászállítani, ha az elvállalt kamatbiztosítások összegét óriási nagyságban tüntette fel, a számokkal nem sokat bibelődő közönség előtt, ezért mondá Simonyi: már is 40 millió évi kamatther nehezül az ország vállaira.

Azonban e hatalmas érvnek látszó frázist csak hamar kellő értékére redukálta az oly sok oldalról megtámadott közlekedési ügyi államtitkár, midőn elmondá, hogy még akkor is, midőn 1873-ban a vasúthálózat ki lesz építve, csak 24 milliót kellend évente az országnak és ezimén fizetnie, ezt is csak azon példátlan esetre, ha az illót pályák a biztosított összeg 50 %-át vennék igénybe, mi alig képzelhető; hogy a régebbi vasútkról átszármazott terhek csak 9 1/2 millió frt, s azok közül legfőlegb a tiszai vasút fog ismét kamatbiztosításra szorulni.

Sarokba levén szorítva a pénzügyek körül is hübele-balászkodó szélbalok, a vezér egy oldalvágást próbált, azt állítván, hogy a pécs-barosi vasút megnyitására csak 28 kocsi állott rendelkezésre. Hanem Holán csakhamar itt is reá olvasta, hogy a vonalat megjáró közigazgatási bizottság e 8 mfd hosszú vonalon 5 gőz-mozdonyt, 20 személy- és 172 teherszállító kocsit talált, tehát a forgalomra teljesen elegendőt.

Azt hínéd, t. olvasó! hogy a széleskedők csak eddig mentek. Nem. A mit a vasútk körül elpróbták, t. i. mulasztással és az ország túlterhelésével vádolni a deák-párti kormányt, elpróbták a kő-utak körül is.

Hogy e téren hazánk állapota nem igen virágzó, az bizonyos, tehát a támadásra kedvezőnek látszhatott a tér; de csak látszott, mert százados mulasztásért csak széles politikusok vádolhatják az új nemzeti kormányt, mely köteleességét e téren is megtette.

Igaz, hogy nálunk nem képeznek a jó kőutak rendszeres hálózatot a vasúti állomások és gőcpontok körül, s így nem közvetítik kellően a közforgalmat; igaz, hogy nekünk csak 821 mérföldnyi országos kőutaink vannak, tehát 6 □ mfdre esik 1 mfd kőút: míg Franciaország 11,419 mfdnyi kőútjaiból minden □ mfdre egy-egy mföld kitűnő kőutat számít; igaz az is, hogy 1200 mérföldet tevő megyei útaink nem hasonlíthatók össze jóságra a franciaországi 28,257 mfdre menő mellék-utakkal; azt sem tagadhatjuk, hogy kőutaink állapota és mennyisége tekintetében messze mögötte állunk a lajhántuli országoknak, mert ott 11,581 mfd kőút van (ebből 2783 mfd országos út) s Felső-Ausztriában (1865-ben) 21,009, a tengerparton 13,862, Csehországban 7971 folyó öl esett egy □ mfdre: míg Magyarországon csak 2300—2500, az országútakból pedig: Csehországban 2482, Szeleziában 1956 folyó öl jut egy □ mfdre, nálunk alig 550—670 folyó öl: — de mindez nem szolgálhatott alapul Simonyi E. azon abszurd vádjára:

hogy a magyar kormány 606 mérföld kőutat vett át a provisoriumtól, s míg emez azok építésére, fentartására és kezelésére évenként 2,047,000 frtot költött, a mostani kormány, az 1867, 1868 és 1869-diki budgetek szerint, 2,860,000 frtot, tehát 813,000 frtal többet fordít a fentartásra, s csak 10 mfdel szaporítá az utak mennyiségét.

A hiteles adatok azt mutatják, hogy a magyar kormány 606 mfdnél 71 mfdel kevesebb kőutat vett át; hogy az önkényű kormány 1851—56-ig átlag 7—800,000 frtot költött évente kőutakra, s csak ez utóbbi évtől 1860-ig fordított e célra 2—3

millió frtot, azután csak 1,800,000, sőt legutóbb csak 1,600,000 frtot; kitűnik, hogy a magyar nemzeti kormány 1867-ben: 1,839,886, frtot, 1868-ban: 1,756,908 frtot, és 1869-ben: 2,590,469 frtot fordított e célra a póthitelt is beleszámítva; de végre kitűnik az is, hogy ma 821 2/3 mfd kőút van állami kezelés alatt; e szerint a magyar kormány felépte óta nem 10 mfdel, de 286 2/3 mfdel szaporodtak az állam kezelése alatt álló kőutak.

Nem mondjuk, hogy kőutaink szaporodása kielégítő, de nem is oly kétségbeesítően csekély, mint azt a szélbalok és híveik festék. Mert, ha nem is versenyezhetünk Franciaországgal, hol a vasútk összegét ötszörösön haladja meg a jó országos kőutak mennyisége, nálunk pedig az országos kőutak összege mérföldekben nem éri fel a kész és épülő vasútk mennyiségét; de azért, bár lassan, mégis haladunk. Ép most szavazott meg a parlament országos kőutak fentartására 2,962,059 frtot; az államutak sorából kitoróltek közül ismét felvette a költségvetésbe a tekei út áthelyezését, az alvincz-szászsebesi és apahida-szászrégeni utak kiépítését, a mezőségen át, megszávozván ezekre 196,000 frtot, más útvonalokra pedig ismét 276,140 frtot. Mindez nem szerfelett sok, de mégis több a valaminél.

Jól tudjuk mi is, hogy a kőút-hiányon és meglévő útaink roszaságán segíteni kell mielőbb, de ezt dictiókkal nem lehet eszközölni; e végre gyökeres reformra van szükség, mely megállapítsa: melyek az állami, megyei és községi utak?

minő forrásból és erővel tartassanak fenn és építtessenek ki, és kik kezeljék és felügyeljék azokat?

Erre nézve or. úthálózat terv szükséges és örömmel értesülünk, hogy gróf Mikó már be is mutatta azt a pénzügyi bizottságnak, megkapván a municipiumoktól az 1867-ben kiküldött tervek 1868 végén a feleletet.

E gyökeres reform alapjává a közleked. miniszter által benyújtandó t.javaslat szolgál, ezért vetette el a ház a baloskodók, a felelős miniszter keze alá benyúló, utasításadásra célzó határozati javaslatait.

A szélbalok pedig óriási fiascojuk feletti bánatukban üdvözlötet küldének a párisi engesztelhetleneknek és várják a szívelyes viszonzást. Hja, urak! ez után ne játszanak a számokkal, a férfiak kezét ezek szokták megégetni.

Pest, január 30. 1870.

(B.) A közlekedési miniszterium költségvetése öt napi vajadás után megállapítottak tekintetű, csak egyes tételek maradtak holnapra.

Tehát öt napot töltött el a ház ezen budget tárgyalásával, a nélkül, hogy annak egyes tételein lényegesebb változtatás avagy csak indítványoztatott volna is.

Nem tartozik a magyar parlament érényei közé az idővel való gazdálkodás; de alig volt valamikor pazarlóbb az idővel, mint ez alkalommal; dictio dictiót ért, különösen a baloldal részéről, a nélkül, hogy a budget tételeinek megváltoztatása csak javasoltatott volna is.

Az ellenzék mindjárt a vita kezdetén visszás állást foglalt el, a midőn nem a miniszter, hanem a miniszterium, sőt annak egyes hivatalnokai ellen intézte támadásait, s ezáltal az alkotmányos téről lelépve, a személyeskedés útjára lépett, mi a pártnak mindig bátrányára van.

Ily visszás helyzetben folytatta a vitát az ellenzék elejétől végig.

Ennek eredménye az lett, hogy a vita befejezése után a budget majd minden egyes tételét megszávozata, s így ország-világ előtt bebizonyította legalább is azt, hogy a reformkérdések felé sietni nem tartja feladatának.

Nem volt a vitáknak semmi más eredménye az ellenzék részére, mint az, hogy egyesek, nem kutatom mi érdekből, szabadon gyanusíthattak egyes miniszteriális hivatalnokokat s megkísérlették a közlekedési minisztert elkeseríteni.

Az első kedvét töltöti ugyan némely egyeseknek, de egy párt czélja nem lehet; míg a második, ha t. i. gr. Mikó lemondása eszközöltének, az ellenzék rézére sem elvi, sem más vívmányt nem biztosítana; mert gr. Mikó utóda semmi esetre nem az ellenzék sorából szemeltetnék ki.

Gróf Mikó azon férfiak közé tartozik, kiket már többször gyanusított az ellenzék, nyilván, tit-

kon és hirlapokban; de ki a gyanúsítások által magát elriasztani nem engedte soha, s a legkényesebb időben élére állott az erdélyi alkotmányos pártnak s e téren mozgott, működött akkor is, a mikor sokan a vádlók közül biztosabbnak tartották hallgatni.

Nem állítom, hogy az ellenzék eljárása nem hatott a miniszter kedélyére; de Mikó gróf bő elégtételt nyert, a midőn költségvetésén maga az ellenzék sem volt képes lényeges változtatást tenni, sőt egyes nevezetes tételeket, melyeket a pénzügyi bizottmány kibűzött, maga az ellenzék megadódnak véleményeztetett.

Érdekes jelenet volt az is, a midőn az ellenzék részéről tétetvén egy indítvány, az e feletti vita alkalmával Tisza László akként nyilatkozott, hogy a miniszter felvilágosító beszéde idővesztégetes.

Tisza László ez alkalommal is bebizonyította, hogy ha mindjárt volna is némi hajlama a vizes lepedőt más alól elhúzni, de erre nem bir elegendő tapintattal; különben nem állította volna fel a kérdést ugy, mintha a jobboldal a ház egy régebbi határozata érvényességét akarná kérdésbe vonni, s nem sorozta volna a miniszter felvilágosító beszédét, melyre épen az ellenzék által volt felhiva, az időt pazarló szónoklatok közé.

Érdekelni fogja az erdélyi polgárokat a tekei út áthelyezése. Az alvincz-szászsebesi s apahida-szászrégeni útvonalok kiépítésének sorsa.

Ezeket a pénzügyi bizottmány kibűzta az 1870-ben megépitendők sorából, s ennek következtében módosítvány útján kollett azt visszatenni a budgetbe.

Kolozs megye képviselője magát jó előre be is jelentette az indítvány megtételére; azonban Tisza László, ki magát hasonlólag följegyeztette szó-lásra, előbb hivatott fel s meg is tette az apahida-szászrégeni vonalra vonatkozó indítványt; de nem lévén elkészítve egy formulázott indítvánnyal, csak egy tökélytelen indítványt nyújtott be, mi ha vitatás alá jön, már csak azért is, mert a tekei út áthelyezése és az alvincz-szászsebesi útvonal kiépítése nem volt benne megemlítve, igen könnyen kétségessé tehetné volna az apahidi vonal sorsát is; — de utánna Hosszu József felolvasván s indokolván szabatos módosítását, az, mondhatni, egyhangulag elfogadtatott, alig állott fel a pénzügyi bizottmány javaslata mellett jobbról és balról néhány képviselő.

E szerint a Mezőségre nézve annyira szükséges apahida-szászrégeni kőútvonal megépitése biztosítva van.

A csik-szt-domokos-baláni rézbánya.

III.

A decz. 20-diki jelentésben bár röviden, de érthetőleg előadott kedélytelen tényállásokkal szemben a társulat újból hibás télenységet tanúsított, midőn az általa előidézett nyomor enyhítésére sehogy sem intézkedett, hanem egyszerűleg elnapolta magát a végül, hogy a már végzésileg két miniszteriumtól visszautasított kölcsön ügyét valamelyik tagja által újból felvegye. Hogy mennyi kilátás lehet arra, hogy a magas kormány egy alaposan tanulmányozott ügyiratok nyomán eldöntött ügyben hozott végzését megsemmisítse, ezt egyelőre meghatározni nem lehet.

De talán hibáztam, midőn a t. gyűlést télenységgel vádoltam, ha t. i. bebizonyul ama magánúton nyert döntés, miszerint fennebbi jelentésem csak is megcsontított kivonatban, azaz: mindazon tételek, melyek a jelen helyzetet meztelenül föl-említik, ugy szinte a kimondandó csüd körüli megjegyzések kibagyásával közöltetett.

Ez esetben szálljon a felelőség minden ebből eredhető kárakért azokra, a kik ezen megfoghatatlan eljárást tanácsolták és keresztülvitték, mert ezen urak vagy nem akarják, vagy nem tudják eléggé méltányolni, mit teszen az egész munka közönséget ily módon hátrébe szorítva, jogos követeléseitől megfosztani *) és ténleg idején családjával, öregekkel, betegekkel, árvákkal munkabér és élelmi szerek nélkül hagyva a legkínosabb kétségbeesésnek, az éhenhalásnak kitenni.

És valóban a helyzet nemcsak nyomasztó, hanem annyira veszedelmes, hogy az alólrít bányanagy — mintán a saját tulajdonos társulat a legkisebb segélyt ezen halálig zaklatott népek nem

*) Az általános bányatörvény 268 dikt § a értelmében eladás esetében a munkások bére 12 hónapra biztosítva van. Mintán azonban itt már 18 hónap hátrálék fizetetlen, ezeknek 6 hónapi véres verejékekkel szerzett fillérek veszélyeztetvők.
Harmancoók.

nyújtott, kénytelenített a nemes Csikszék főkir. bírja Milos Mikó Antal úrhoz egy föltérjlesztést intézni, a melyben a jelen szomorú viszonyok hiú esztelése mellett a netaláni esendzavargás megállítására politikai hatóságilag sürgős intézkedés kéretett; egyúttal egy beadványban kérvén a n. csikszéki törvényeségi elnökséget, miszerint ez a dolog felette sürgős voltát tekintve, a társulatot kötelességének teljesítésére szólítsa fel, ellen esetben pedig a esődtől hivatalból mondja ki.

A legközelebb várható lényeges változások az alólírottak állását megingathatják és családjaival most előre nem látható esellegeknek tehetik ki. De törtéjük bár mi, a fennirtakat ezen ily sanyaru körülmények közt páratlan józanságot tanultott bányász népek érdekében a t. ez. közönségnek tudomására hozni és ezáltal a többé elviselhetlen viszonyok megszüntetéséhez, csekély erőm-böz képest, járulni szoros kötelességemnek tartottam.

— Si fractus illabatur orbis

Impavidum me ferient ruinae.

Balán, 1870-dik évi január 4 kén

Harmancsok György,

bányanagy.

Közlekedési bajaink.

Küküllőmegye, január hónap, 1870.

Régi idők óta híres megyénk a mindenféle szétágazó útjai rosszaságáról; de ki fontolóra veszi, hogy 24 mérföldnél hosszabb vonal, részint újból készített, részint gondozandó és pedig kelő anyag hiányában távolról, többnyire a Maros völgyéből, mihez jelenben még az is járult, hogy a kavics késő őszön sárba hordathatott ki a jelelt vonalokra, csodálkozni valóban nem fog, a annyival kevésbé, midőn mind ez, a Balavásár és Hétúr közti alig 3 földnyi vonalt kivéve, csekély megyei erőnkre nehezedik.

Ez iránybani érdekeink, mint mondják, eléggé ismeretesek a m. kormány előtt, — de a Jézus mondá maga: „Zörgessetek és megnyitattik;” — ép ezért szükségesnek véltem újból és ismét föl hívni az illetők figyelmét úraink „memento”-jára; mert a civilizációnak egyik leghatározottab emeltyje a gyors és biztos közlekedés, e nélkül anyagi jólétünk kellő magaslatára nem juthatunk s anyagi jólét nélkül a szellemi fejlődést vajmi bajosan eszközölhetni.

Hazánk királybágonnineni része több ideig nélkülözötte a civilizatio ez igen fontos eszközét, elszigetelten a művelt világgal való összeköttetésétől, saját érdekeiért, anyagi s szellemi fejlődéséért igen keveset tehetett. Az akadályok megszüntek, az alkalom megnyílt, hogy e hon lakói is életre ébredjenek; s a képviselőház egyhangúlag megalkotván a 45. t. czikket, ezen oly annyira hányatott, annyit s annyiképen nélkülözött országárszt is átadta a viláfgalognak.

Azonban a t. czikk fölötti örömtünkben, miután a Kis-Küküllő völgye, fekvése miatt, a vasúthálózatba bevonva nem lehet, aggodalom is vegyült.

Nincs megye a Királybágon innen, mely az államutak élvezetében kevésbé részesült volna, mint Küküllőmegye. Mig a több vármegyék, székely és szász székek mindenikét (?) hosszában futja az át s köti össze a hatósági székhelyeket: addig megyénknek alig érinti felső szélét. Minő jövő vár pedig e völgy lakóira, ha a maros- és nagy-küküllői vaspályavonalokat összekötő útainkat jó állapotban tartani képesek nem leszünk: könnyen sejhethető azon jelen nyomászó körülményből is, hogy jelenben adóhatalánkunk 200,000 ft körül állt. Már pedig országos segély nélkül sem a célba vett utak meg nem készíthetők, sem a meglévő jó karban nem tarthatók, elegendő munkaerő s a nélkülözhetetlen költsége hiánya miatt. Tekintettel pedig a gazdasági viszonyok változtával — e völgy kiválóan sikeres bortermelésére — nemcsak a megye magán, de az országos érdek követeli e megye czél szerű és könnyű közlekedhetőségének mielőbbi eszközölését.

Ezen méltán aggodalmat okozó helyzetünkön m. bizottmányunk segitendő, többször írt fel a közlekedési miniszteriumhoz, a Kis-Küküllő völgyén fölmenő vonalnak állami útvonalá leendő fölvetelét kérvényezvén. E kérelmünk ugyan megtagadtott, de öröm- és megnyugvára indit azon értesülés, miszerint a m. kormány egy más útvonalunkat ugyancsak figyelmébe vette. Miért is lennénk mi e honnak mostohább gyermekei, mint más megyebeli? Miért vájék e kies völgy Magyarország Indiájává?

Legkevésbé sem kételkedünk abban, hogy a két, ugyszólva, átellenben eső raduóth csapói és megyesai vasúti állomásokat összekötő, alig négy földnyi út a magy. kormány az állami útvonalok sorába voendi föl. Meg vagyunk győződve, hogy mintán a vasúttal párhuzamosan futó utak megszüntek országos érdekük lenni, s így azoknak államköltségen leendő fenntartása szükségfelettivé vált — az ezen kiadások megtakarításából az állam pénztárába eszközölt fölletből — fennírtott vonalnak létesítésére is fordíthatni fog.

Ez ezt remélni, vánni annyival jogosultabbak vagyunk, mert a segevár-kóhalom-brassói közlekedésre az állam több száz ezereket adott ki ép azon irányban, hol a vasút fog keresztülmenni, mely út

a vasút létrejöttével, csak vidéki forgalmi út lesz. Ha megdondoljuk, hogy oly helyeken, hol egy pár év múlva gőzmozdonyok futják keresztül a vidéket s egybeült is, de nevezetesen a szász vidékeken egy-egy patak lenő hidra nagy kiadást tett az állam: méltán remélhetjük, hogy megyénk helyzete tekintetbe fog vétetni, s hisszük, hogy a közlekedési miniszter ő nmlga azt magas figyelmébe véve, bár ezen a maros- és nagy-küküllői vaspályánál összekötő rövid út iránti intézkedésével nem késik, miáltal úti munkaerőnk fölhasználásában is több eredmény fog mutatkozni. r. l.

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése jan. 24-kén.

Elnök: Somssich Pál.

Jegyzők: Bujanovics Sándor, Széll Kálmán, Majláth István.

A kormány részéről jelen vannak: Lónyay Menyhért, Gorove István, gr. Mikó Imre, Horváth Boldizsár, b. Bedekovich Kálmán, gróf Festetics György.

Elnök gróf Bethlen Farkas halálát jelenti be. Azután bemutatja N. Bánya város több rendbeli kérvényeit.

Több kérvény benyújtása után Rudnay István interpellálja a pénzügyért.

Mi okok indították arra, hogy Nyitra vármegye területén, melynek lakossága a 360 ezeret meghaladja, csak egy sőhivatalt és azt is oly helyen felállítsa, honnan előreláthatólag Nyitra vármegye csak is egyik járása fedezheti sőkészletét? és miért nem használja fel e célra a Chinoranban létező sőraktári épületeket, honnan Nyitra, Trencsén és Bars vármegyék nevezetes részei láthatnának el sőval?

Lónyay Menyhért pénzügyminiszter: T. ház! Azon helyzetben vagyok, hogy az interpellációra rögtön válaszolhatok. (Halljuk!) A sőházak felállításánál két irányban volt szükség intézkedni. Általában felállítani a sőházakat úgy, mint 48 előtt voltak, sok költséggel járna; mert méltóztatnak tudni, hogy akkor az ország minden részében állítottak fel ily sőházakat. Most a feladat az volt, hogy a sőházakat akképen osszuzk el az országban, hogy közel esvén a közlekedési vonalokhoz, mintán a vasúthálózat kiépítése folytán a forgalom növekedni fog, minden vidék valamely nagyobb kereskedelmi központból, vagy valamely vasúti állomástól, vagy folyam-állomástól megkaphassa a szükséges sőkészletet. E tekintetben Nyitraól kelőleg van gondoskodva, a mennyiben sőkészletüket a vasút által megkaphatják, különösen mintán tervben van Nyitraól Trencsénbe vasút építése, és így az egész megyének sőval való ellátása ekképen történnék. A másik irány, a mit követni kellett, az, hogy mintán Magyarország, s a birodalom másik része közt vámvonal nem létezik, gondoskodni kellett arról, hogy lehetőleg a határszéleken is sőházak állítsanak fel; mert ha pl. Holics vidékén sőház nem állítatnék fel, szabad levén a sőval való kereskedelem, az illető vidék a birodalom másik felében venné a sőt. Ez volt oka, hogy miéért nem lehetett más helyen sőházat fölállítani; az országban létező számos sőházaknak újból fölállítása az üzlet nevezetes terheltségével járt volna.

Ugy hiszem, hogy a tapasztalás eléggé fogja bebizonyítani, hogy az egész magyar korona területén 40 sőház a kelő helyen felállítva, a sőfogasztás igényeinek elegendő fog tenni. Tovább menni nem lehetett, nem is kívántam, mert másképen azon megtakarítások, melyeket ezen sőházak felállítására felelt az előszámításba tettem, valószínűleg elenyészlenének. Ez volt oka, hogy Nyitra vármegyére nézve másképen nem intézkedtem, mint hogy a határszelen állítsanak fel sőházat, a megyének ettől távolabb eső vidékén a vasút által mindig földzhetik sőkészletüket a szomszéd sőházakból.

Rudnai István kijelenti, hogy a nyert válszót megnyugtatta.

A ház a pénzügyminiszter válaszát tudomásul veszi.

Ezután Halász B. interpellálta a közoktatásügyért Konek tanár egyik etatistikai műve czíméért.

Huszár Imre következő interpellációt intézi a magyar királyi közmunka- és közlekedésügyi miniszter urhoz:

1. Mily stadionban áll a Nagy-Kikindától N. Becskerekén át Pancsovára tervezett és a magyar királyi közlekedésügyi miniszter urnak 1867-diki előterjesztésében kiváló fontosságúnak elismert vasútvonal ügye?

2. Mit szándékozik a kormány e vasútvonal létesítése érdekében tenni?

Berecz Ferenc pedig interpellálja a közoktatási minisztert a gyöngyösi közös iskolák tárgyában.

Ezen interpellációk az illető miniszterekkel közöltetni fognak.

Ivánka Imre: Deczember 12 kén voltunk bátrak többen egy határozati javaslatot terjeszteni a t. ház elébe a rokkant honvédek és ezek özvegyeik és árvaik ellátása iránt. Ezen határozati javaslat mindaddig nem tárgyalott. Kérem tehát a t. képviselő házat, méltóztatásuk megrendelni, hogy ezen határozati javaslat vagy a honvédelmi minisz-

terium budgetjével egyszerre, vagy pedig a nyugdíjak tárgyalása alkalmával naprendre tüzessék.

A képviselőház, mintán ez ügyben még Ghyecz Kálmán szólat fel, elhatározta, hogy e határozati javaslat a honvédelmi miniszterium költségvetésének tárgyalása alkalmával szintén tárgyalás alá vétecsék.

A képviselőház ezek után naprendre tér.

Napirenden van az 1870. költségvetés feletti részletes vita, még pedig a pénzügyminiszterium költségvetése.

A képviselőház az ingó államvagyonra vonatkozó pontot a az előirányzott 185,900 forintot elfogadja.

Továbbá a képviselőház elfogadta a különféle kiadások czimú tételt 51,000 ft kerekzámában és megszavazta ennek előirányzott pontjait.

A különféle bevételek tételénél nagy vita támadt.

Irányi Dániel: Aziránt kérde a pénzügyminisztert, hogy hol fordulnak elő a megírt papí jövedelmek, s mily törvényes alapon engedhetto meg azt, hogy ezen bejövő pénzeszegek más pénztárba folyjanak.

Lónyay Menyhért pénzügyminiszter kijelenti, hogy ilyféle pénzek nem folynak be a pénzügyminiszteriumhoz, hanem a vallás- s közoktatási miniszteriumhoz. Hoszasb vita után a képviselőház elfogadta a „különféle bevételek” czimú tételt, s megszavazta kerekzámában az erre előirányzott 238,200 ftot.

Pulszky Ferenc az alsóbb fokú pénzügyi tisztviselőket fizetésjavítását illető indítványa, mintán e tárgyban Deák Ferenc is egy indítványal járult a ház elé, a pénzügyi bizottsághoz visszautasított.

Felolvasatott még a pénzügyi bizottságnak: a bndai főreáliskola tanári fizetéscinek javítására, vagy a budapesti gyorsíró egylet folyamodására vonatkozó jelentése, továbbá még Pest sz. k. városának törvénykezési költségének megtérítése ügyében a pénzügyi bizottságnak jelentése.

Ezen jelentések felett az illető költségvetés-sokkal fognak határozni. Mintán a jelentések kinyomatása elrendeltett, az ülésnek déli 12 $\frac{1}{2}$ óra után vége lön.

A képviselőház ülése jan. 25-én.

Elnök: Somssich Pál; később Gajzágó S. lamon.

Jegyzők: Bujanovics Sándor, Jámor Pál.

A kormány részéről jelen vannak: Andrágy Gyula gr. Lónyay Menyhért, gr. Mikó Imre, gr. Festetics György, Gorove István, Horvát Boldizsár b. Bedekovich Kálmán miniszterek.

A jegyzőkönyv észrevétel nélkül hitelesítettik.

Több kérvény és egy határozati javaslat benyújtása után a ház napirendre tér. Napirenden van az 1870. évi költségvetés; még pedig a pénzügyminiszterium rendkívüli szükséglete és fedezete. Rövid felszólalás után a képviselőház által megszavazt Vajda-Hunyadvár fenntartására 50,000 ft; továbbá az államnyomda felszerelésére és berendezésére 95,000 ft, a gödöllői uradalomban új építkezésre 100,000 ft; a diósgyőri koronauradalomban új építésre 25,000 ft; a diósgyőri hengermalomra 100,000 ft, az új pesti hivatalépület s a kikötő javításra 46,000 ft; a pesti kir. ügyészség épületének egy emelettel való felépítésére 60,000 ft; a Pesten építendő vámraktarra 300,000 ft; a kolozsvári vámraktárban emelendő vámpépületre 10,000 ft; — az Aradon építendő vámházra 70,000 ft; államépületek az ottani pénzügyi igazgatóság számára leendő átalakítására, illetőleg nagyobbitására 40,000 ft; a pénzügyi miniszterium elhelyezésére szolgáló építkezésre 100,000 ft; a többi miniszteriumok építkezésére 400,000 ft; a lugosi kincstári erdőben faszállítási készütlékre 20,000 ft; a diósgyőri erdei vasútra 30,000 ft; a tiszta-újlabi hid biztosítására szükséges vízi előmunkálatokra 35,600 ft; bányászati czélokra keskeny vágány vasút építésére Selmecbányától Garamberzenczig 360,000 ft; előlegek a vasúti garancia alapján 1,000,000 ft.

Irányi Dániel: Azt gondolja, hogy ezen tétel egy kis magyarázatot igényel, jelesül pedig mely vasutak azok, melyeknek még biztosíték fizetésére szükségük van?

Lónyay Menyhért pénzügyminiszter: Azon vasutak, a melyek az év folytán megnyitattván, az üzleti nyereségből nem lesznek képesek fedezni azon összeget, mely összeg a kamatbiztosítás folytán kibocsátott részvények és elsőbbségi kötvények fizetésére kívántatik. Ez összeg általában egy millió frtra vétetik föl, meglehet, lesz több; meglehet, lesz kevesebb, ezt kiszabni csak akkor lehet, mintán az üzleti számadások berekesztettek.

Az 1869-ik évben megnyílt vasutak közt ily biztosításra fog szorúlni a többek közt a pécsbarosi, mely 8 $\frac{1}{100}$ mérföldet tesz; ennek biztosított összege tesz összesen 350,000 ftot. — Mintán azonban számítani lehet arra, hogy ezen vasút, mely leginkább közösen forgalom végett építették, s melynek szállítási viszonyai igen kedvezők, jövedelmeit azonban előre meghatározni nem lehet, de ha magasra fölvevessük, legfeljebb 175,000 ft leendő, szintén igénybe veendi a kamatbiztosítást, legalább 175,000 frtra lesz szükség.

A másik vasút az első erdélyi, t. i. azon

vasut, mely Aradtól Gyulafehérvárig megy. Ezen vasút egész vonala még nincs megnyitva, mert a Zsilvölgybe vezető vonalnak, bár az előszámítások szerint már a múlt év végén kellett volna megnyílni, mindamellett a megnyitás elbaladt és valószínűleg csak a tavasszal vagy a nyár folytán fog megnyílni; s e vasutnak üzleti eredményei kedvezőnek mondhatók, mert földelme hónapról-hónapra növekszik, mégis most előre meghatározni nem lehet, hogy mit kelljen ezen vasútra nézve kamat biztosítást előirányozni. Azonban azt hiszem, hogy ha egyszer a zsilvölgyi vasút meg lesz nyitva és a közösen szállítása azon gazdag telepekből, melyek a Zsilvölgyén léteznek, az alföld felé, mely tüzelő anyagokban oly nagy szükségét szenved, kezdetét veszi; tekintetbe véve ezen közösen bányákban rendkívül kedvező helyzetét, és hogy már megtörtént minden intézkedés a pénzügyminiszterium részéről, mely az ott levő közösen telepek nevezetes részének birtokában van, — továbbá az ugynevezett brassai bányatársulat nevezetes előmunkálatokat tett a közösen kiaknázása végett, azt hiszem, hogy ezen szárnyvonal megnyitásával ezen vasút többi részét is jövedelmezővé fogja tenni. Ennélfogva mintán határozottan nem tudjuk, mikor nyílik meg a zsilvölgyi szárnyvonal, nem lehet előre határozottan kiszámítani a szükséges kamatbiztosítás mennyiségét.

Kamatbiztosítást fog még igényelni az alföld-fiumei vonalnak azon része, mely a közlekedési időben meguyult. Az építés további folyamatól függ, hogy az észak-keleti vonalnak vajjon milyen része s mily kiterjedésben fog megnyílni; az előszámítás úgy van téve, hogy valószínűleg még ezen évnek folytán a debreczeni-szathmári vonal is a forgalomnak át fog adni. Ennélfogva ez is azok közé fog tartozni, mely, lezárván az évi számadásokat, kamatbiztosítást igénybe veend.

Vége meg kell jegyezni, hogy a közlekedési napokban megnyílt hatvan miskolci és zánkány-zágrábi vonalok, melyek a vasúti kölcsönből építettek, a mennyiben egyike vagy másika ezen vonaloknak a befektetett tőkének megfelelő jövedelmet adni képes nem volna, hasonlóképen azon 1 millió forintból, mely előszámításba van véve, bizonyos kamatbiztosítást fognak igényelni.

Ezek azon vonalok, melyekre nézve szükség volt az előirányzott összeget fölvenni.

A képviselőház által ezután megszavaztatik: A zsilvölgyi közösenbánya felszerelésére 180,000 vasúti szárnyvonalra a m. újvári aknáól, és egy a Marosou át építendő állandó hidra 140,000 ft; az erdélyi államnyomda urbéri és erdőrendezésére czélokából leendő felmérésére 30,000 ft.

A Kisebér megvételére előirányzott 1,750,000 ft nagy vitát idézett elő.

Györfői Gyula: Határozati javaslatot terjeszt a ház elé aziránt, hogy a képviselőház utasítsa a pénzügyminisztert arra, miszerint Kisebér megvételére a ház elé egy törvényjavaslatot terjeszessen, addig is pedig e vételart ne szavazza meg.

Lónyay Menyhért, pénzügyminiszter: E vételnek megkötése iránt tett intézkedések nem mostaniak, két évvel ezelőt történt tárgyalásokon alapulnak, és előzetesen már a szükséges intézkedések meg voltak téve. A vétel már előbbi és hosszabb tárgyalásokon ment keresztül, s a bejelentések megtörténtek. Ne méltóztatásuk ezt egyszerű vételnek tekinteni. Különbben a kérdés jogi oldalát tekintve az igazságügyminiszter, a közgazdasági érdeket tekintve pedig a kereskedelmi miniszter fognak felelni.

Tisza Kálmán: Felemliti, hogy Györfői a jogi oldal tekintve mitsem említett; s, bár helyes a vételt, csak formailag kívánja a háznak a vétel ügyében már régebben hozott hat. javaslatát respeciatálni.

Horváth Boldizsár igazságügyminiszter: Itt nem annyira vételről van szó, mint a kincstár részére ezen uradalom megvételéről s az azért fizetendő váltáság summaról. Transzczió jött létre az örökösök Sikiós és Somondorra nézve a fejedelmi adományokból érvényesnek elismerték, és azokról való igényeikről lemondottak; ez volt a transzczió egyik része; másik részét szükségessé tette az, hogy Kisebér a kincstár birtokában megtartassék. Méltóztatásuk fölfogni azon körülményt, hogy midőn a kincstár ezen jószágot átvette, az addigi gazdasági rendszert teljesen megszüntette, az uradalmat a ménes czéljaira átalakította, és több mint egy millióra ragó oly beruházásokat tett, melyek csak a ménes fenntartása esetében voltak hasznosak.

Ha tehát természetben, in natura adta volna vissza a kormány ezen javadalmat az örökösöknek, a mit tartozott volna visszaadni, akkor először mindazon beruházásokat meg kellett volna térítenie, melyeket az előbbi gazdasági rendszer felhagyása alkalmával megszüntetett, azonban elvesztette volna mindazon beruházásokat, melyek a ménes czéljaira történtek. Hogy tehát ily jelentékeny károstartól megóvassék, nem volt más út, mint az örökösökkel egyezkedésre lépni, hogy ezen jószágok visszakövetelésétől, melyek telekkönyvileg is a kincstár nevére voltak bekeblezve, elálljanak, és váltáság összeget fogadjanak el. Én nem tudom, hogy a pénzügyminiszter ur mint vette bele a költségvetésbe, hanem kénytelen vagyok kijelenteni,

hogy ha ezen cím alatt vétel történt, akkor improprie történt, mert ez tulajdonképpen transactio, mely a kisbéri uradalom megtartása iránt történt.

Ha pedig a megtérítési összeget, a javadalomnak 14,000 holdon terjedő terjedelmével méltóztatták összehasonlítani, azon meggyőződésben lesz a t. ház, hogy itt a kormány inkább kevesebbet mint többet adott az illető örökösöknek; méltóztassanak fontolóra venni továbbá még azon körülményt is, hogy azon 1,750,000 forintban, mely itt van felvéve, benne foglaltatnak már a kamatok is, miket a kormány tartozott volna megtéríteni az intercalaris haszonvétel felében, és ha mindezt tekintetbe méltóztatnak venni, akkor bizonyára elfogadják ismerni, hogy ezt transactiónak lehet mondani, de vételnek egyáltalában nem. A kifejezés talán improprie történt a költségvetésben, hanem a tényálladék az, a melyet szerencsém volt előadni. (Helyeslés jobbról.)

Tisza László: A képviselőháznak 913. sz. a. hozott határozatát kívánja felolvastatni ezzel kapcsolatban kérdi a házat: vajjon fen akarja-e tartani ezen határozatát.

Gorove I. Azt hiszem, a t. előttem szólott ministertársam a kérdést jogi szempontból tökéletesen felvilágosította. Kis-Bér az állami birtokában van már 1849 óta; arról volt tehát szó, hogy ezen birtok az állam számára biztosított. Mindnyájan tudjuk, midőn a t. képviselőház előtt először fordult meg a lótenyésztés, a ménesek kérdése, igen jól méltóztatnak emlékezni, hogy az egész ország meglepődéssel és örömmel fogadta azt, hogy valahára a lótenyésztés a katonai kezelésből polgári kezelésre, a magyar kormány kezelésé alá jött; — a kisbéri ménes fenntartása már az 1868. és 69-iki költségvetésben is előfordult, mi által a t. ház kimondotta azt is, hogy Kis-Bér a lótenyésztés céljaira alkalmaztassék. A kisbéri lótenyésztés intézetéről magáról meglehet, különböző nézetek vannak, hanem azon vételt nem hiszem, hogy bárki is előnyösnek ne tekintse. Megjegyzem t. ház, hogy itt 14,000 és néhány száz hold méltóztatták van szó. Kis-Bér maga a vasút mellett létezik, közel fekszik a Dunához és a lótenyésztésre igen kedvező éghajli viszonyokkal bír. Méltóztassék továbbá azt is megfontolni, hogy midőn bizonyos törvényes és igazságos követelések kielégítése fordul elő és midőn azok kielégítése az állam részéről biztosított, ez oly dolog, mely annál kevésbé kifogásolható, mert 1,750,000 forint Kis-Bér maga bőven megér.

Ennélfogva a ministerium kérése az, méltóztassék ezen összeget talán más cím alatt, körülbelül ezen cím alatt: a „Batthyáni örökösök Kis-Bér iránti követeléseik kielégítése” megszavazni.

Hosszas vita után, melyben a ministerek ismételve felszólaltak Justh József bosszas indokolással a következő szerkezetet ajánlja: Gróf Batthyány Kázmér hazai törvényekkel ellenkező hadnörvényeszk ítélete folytán elkövetett kisbéri uradalomnak a magyar állam számára az illető örökösöktől leendő megvásárlására 1,750,000 forint. Haszár Imre: Eszrevételeket tesz Hoffmann beszédére. Kész Justh bat. javaslatát elfogadni, ha a „megváltás” szó helyett „megvétel” alkalmaztatik.

Végre Elnök: Felteszi a kérdést, és pedig legelőször a pénzügyi bizottság 22. pontjára nézve. A képviselőház ezen pontot 145 szavazattal 141 ellenében elfogadja s így megszavazta a Kis-Bér megvételére előirányzott 1,750,000 forintot.

A képviselőház által ezután megszavaztatik: Az ungvár nyiregyházi vasút építéséhez szükséges anyag kiállítására 500,000 forint; a diósgyőri közvén és rudobányai vasbányák feltartására 100,000 forint; a diósgyőr-miskolci vasútra 200,000 forint; a rézbányánál művelés alá vételére 25,000 forint; ásványgyűjteményre a nemzeti múzeum és több tanintézetek számára 35,000 forint; a földadói ideiglenegre 30,000 forint; a közös függő államadóság kezelése költségeire az 1868. évi XLVI. trv. cz. alapján 100,650 forint.

Pulszky Ferencz előadó: Ezen 29 tételhez a a pénzügyi bizottság nevében még egy 30-ik tételt hoz javaslatba s pedig, hogy a Tiszánál egy gőzfűrés állítassék fel.

A képviselőház ezt elfogadja s megszavazta a p. bizottság által előirányzott 90,000 forintot, ezzel együtt a rendkívüli fedezet rovata befejezetét, mely összesen 5,932,250 forinttal megszavaztatott. Tárgyalatott ezután a rendkívüli fedezet.

Tisza Kálmán: Azt kívánja, hogy a rendkívüli fedezetekre nézve is terjesszen a pénzügyi minister a ház elé kellő részletes felvilágosításokat; s ily értelemben egy indítványt is terjeszt a ház elé.

Lónyay Menyhért pénzügyminiszter: kinyilatkoztatja, hogy a kimutatásokat legkimerítőbben fogja a ház elé terjeszteni.

Tisza Kálmán: Fentartja indítványát azon időre.

Irányi Dániel: Kérdi a pénzügyminisztert, hogy a rendkívüli fedezetben elősorolt javak eladattak-e már, avagy el fognak-e még csak adadni.

Lónyay Menyhért, pénzügyminiszter: Felmenti, hogy mindkét eset áll. Vannak ugyanis a múltból behajtandó összegek, de vannak oly birtokok is, melyek eladását a kormány kedvező alkalommal foganatosítani szándékozik.

Mintán meg Irányi Dániel, Ghyecz Kálmán, Lónyay Menyhért pénzügyminiszter, Majoros István és Tisza Kálmán szólottak, a képviselőház a rendkívüli fedezetet elfogadta s megszavazta az előirányzott 8,900,800 forintot.

Andráy Gyula gr. ministernök: T. ház! Ö Felsége időközben az észak-német szövetség, Bajorország, Württemberg, Baden és Hollandiával 1868. okt. 25 én kötött távirai egyezményről szóló t. javaslatot szentesítvén, van szerencsém azt átadni, azon kéréssel, hogy azt kihirdeteni méltóztassék.

Széll Kálmán: jegyző (Felolvassa az észak-német szövetséggel a Bajorországgal kötött postai és távirai egyezményről szóló szentesített törvényt.)

Gajzágó Salamon elnök: Kihirdetés végett közöltöni fog a m. főrendekkel.

Napirenden volt ezután a közlekedési ministerium költségvetése.

Mikó Imre gr. közlekedési minister: Mielőtt a t. ház a vezetésre bízott ministerium költségvetésének részletes vitatásába ereszkédnék, engedje meg nekem, hogy néhány általános észrevételek tegyek, melyek az egész költségvetésre vonatkoznak és melyek annak megítélésénél számba veendőek.

A magyar országgyűlés által 1867. óta megszavazott két közlekedési budgetet az jellemzi, hogy azon összegek irányában, melyek a vasutak építésére megszavaztatnak, a közutak és folyók szabályozására engedélyezettek aránytalanul csekélyek. Míg az országgyűlés a vasutak építésére szükséges költségeket minden nehézség nélkül megszavazta, addig a közutak fenntartására és folyók szabályozására szükségeltettek aránytalanul leszállítottak.

Félreismerhetlen volt azon nézetnek az ország közvéleményében való elterjedése, hogy közlekedési szükségleteinknek a vasutak építése által már teljesen eleget teszünk. Az 1867/8. rendkívüli nagy export, az akkori kedvező időjárás, melynek folytán a csinálatlan utak is mindenütt jó és járható állapotban voltak, feledteték velünk a rendszeresen épített vasúti hálózatnak csekély kiterjedését, annyira, hogy az országgyűlés még kész utaink számára sem szavazott meg elegendő költséget; most a kedvező viszonyok megszüntével kezdjük látni vasúthálózatunk csekély kiterjedését; kezdjük látni azon károkat, melyek az utakra abból hármanak, hogy a maga idejében azoknak fenntartására szükséges költségeket meg nem szavaztuk, úgy hogy alig van vidék, alig van érdek, mely az utaknak jó karba helyezését ne sürgetné.

En részéről t. ház, most, midőn a vasutak építésére oly tetemes erőfeszítéseket tettünk, midőn oly nem csekélyen tartom: 2 od rendű közlekedési eszközöket fejleszteni; teendőink közé számítom még oly sok hiányzó utainknak építését, javítását és kiterjesztését, és a behajózás érdekének is előmozdítását, csak azért is, t. ház, hogy az építendő vasutaknak az országukat által megannyi tápláló csatornát nyissunk, és a vízi közlekedés emelésével az ország közlekedési érdekeinek új és a vasutakkal versenyző eszközt teremtsünk.

De hogy e részben kívánt eredményeket mutathassunk fel, hogy a célét, melyet fennebbiekben kifejttem, elérheszünk, elkerülhetlenül szükségesnek tartom a még hiányzó közutaink számára, hogy még hiányzó sok utaink építésére, ha mindjárt áldozattal is, előbb több egyszerű nagyobb összeget fordítsunk és tetemesebb beruházásokat fektessünk, mert ha mi e célra mindig csak annyit költünk, mint költöttünk a közlekedési években, akkor eredményeket nem bírnak felmutatni.

T. ház! Részéről nem szándékozom, és készséggel mondom, hogy e részben a t. ház elébe egy indokolt alapos javaslatot tegyek, de míg belkormányzati alakulásunk elveivel és formáival tisztába nem jövünk, míg törvényhatóságainkat nem rendezzük, addig e részben a szükségeknek megfelelő és hosszabb jövőre kiható intézkedéseket tenni lehetetlen. En ugyanis részéről azon véleményben vagyok t. ház, hogy az utánpótlás és fenntartás a kormány csak annyiban szükséges felkarolni, a mennyiben arra a törvényhatóságok segédesszükségeik korlátoztságánál fogva képtelenek. Hogy pedig ezek valaha a fontosabb utak fenntartása körül az államsegélyt és a kormány közbenjárását tökéletesen nélkülözhetessé, azt a tapasztalás folytán nem hiszem. De hogyan lehessen itt a határt és mértéket megszabni meggyőzőnek mostani rendetlen viszonyai közt? Akár mint döntessék el azonban ezen a közlekedési munkára nézve oly fontos kérdés, ma, a mostani viszonyok közt a fontosabb utaknak államköltségen való fenntartása mellőzhetetlen. Állatta ezt a pénzügyi bizottság, midőn az 1870-ki budget tárgyalása alkalmával e célra most, a körülmények számba véve nagyobb összegeket indítványozott. Ezeknek elfogadását kérem én a t. háztól. Mert hiszen azon összegek, melyeket az állam e célra fordít, jobban és hasznosabban nem helyeztethetnek el, mert habár az utak jó karban tartása az államnak egyenesen és közvetlenül jövedelmet nem hajt, de az élénkibb kereskedelem és könnyebb forgalom minden egyesnek oly nagy jövedelmény, oly nagy anyagi haszon, hogy azon pénz, mely e célra el-

költetik, százsorosan terül meg a egyes polgároknak, és a polgároknak gazdagsága teszi az állam gazdagságát.

Általánosan elismert elv az, hogy a közlekedési eszközökre fordított kiadás beruházás.

A vasutakat illetőleg t. ház, most nem látom helyén, bővebben nyilatkozni, mert azok mindegyikére nézve egy is külön törvényjavaslat kell hogy a t. háznak beadassék; és akkor látom idején azoknak körülményesebb vitatását. Végre kérem kell még a t. ház, méltóztassék beleegyezni abba, hogy Hieronymi tanácsos ur, ki ezen költségvetés egybeállításával meg volt bízva, és ki a részleteket teljesen ismeri, itt ezen vitatkozás alatt helyet foglalhasson és szükség esetén a t. háznak felvilágosításokkal szolgálhasson. (Felkiáltások: Holnap! Ma!)

Elnök: Ugy látom, hogy a többség még ma óhajtja folytatni a tárgyalást, méltóztassanak általánosságban az egész költségvetéshez hozzászólni. Ugy hiszem, hogy föléleges lesz a jelentést felolvasni.

Pulszky Ferencz: A pénzügyi bizottságnak általánosságban nincs észrevétele. Az egyes tételekre nézve az 1868-ki L. t. cz. szerint a közmunka és közlekedési ministerium rendes költségvetése 2,846,600 forintban állapított meg. Az 1870-ki előirányzat 3,961,642 forintot tesz; e szerint a kívánt többlet 1,115,042 forint. Jelesen a központi igazgatásnál 72,213 forint, az államépítészeti hivatalnál 3,200, az utépítészeti 234,067 forint, és a vízépitésnél 241,801 forint.

Erre nézve a pénzügyi bizottságnak más észrevétele nincs, mert minden egyes konkrét tárgynál elmondottuk vélekedésünket; a jelentés pedig melyet a közlekedési ministerium betervezett, annyira alaposnak mondható, hogy abban minden pontra nézve könnyen teljes felvilágosítást lehet találni.

Simonyi Ernő: Hosszasan kikel nem ugyan a közlekedési minister személye ellen, kit ugyanod, az országban becsülnék, hanem a közlekedési ministerium ellen, hol állításaként az ügyek nem úgy vezetettek, miként a haza érdekei megkívánják.

Felemlit ezután egyes adatokat s ezzel kapcsolatban illusztrálja mindazt, mik a közlekedési ministerium fenállása óta történtek. Ezeket szónok a lehető legrosszabb színben tüntetve fel, mindezek igazolására, illetőleg megegyezésére szónok beszéde végén felhívja a kormányt, hogy a gyűlést a haza érdekében hárítsa el magától.

Az ülésnek ezzel d. u. 2³/₄ órákor vége lőn.

UJDONSÁGOK.

* A „Magy. Polg.” 14 dik számában K. Papp Miklós reflectál a „Közöny” 12 dik számának „A sajtószabadságot mi is szeretjük” című cikkére; ajánljuk, hogy a cikket el sem olvasta, mert mi van benne, azt nem tudja. Nincs abban az állítás, hogy nálunk praeventiv censura nem létezik, hisz érdekeltek cikkünk végén így szólunk: „törül-fessék el a zonnal a papíron fennálló — praeventiv censura;” csak az van ama cikkben hangsúlyozva, hogy nem szólnak „bilineiseiben,” mert a „Magy. Polgár” is fenyegetéskedhetik kénye kedve szerint. Hogy néhány szor a „M. P.”-t betiltották, ez jól lehet ma reklamanak; de higgye el K. Papp Miklós úr, hogy ha az 1848. XVIII. törv. cikk alkalmaztatott volna, többször megüti a sarkát és nemcsak néhány sort kell vala kihagyatnia. A „Kol. Köz.”-nek K. Papp Miklós által megátadott cikkéért nem kell pirulnia. A Deák párt kedvező ítélete és pártfogása oly annyira biztosítja függetlenségét, hogy botrányos nyilatkozata, — soha sem szorult. Azt pedig egyszer mindenkorra, jegyezze meg magának K. Papp Miklós úr, hogy a deák párti „Köz.” sem szabadelvűséget, sem tapintatot, — sem logikát, avagy politikai eszélyt ötle legkevésbé sem tanul, és meg van arról győződve, hogy ha az ő általa követett handabandázás útján járna, akkor vesztene el pártja bizalmát és becsületét. Ennyit kívántunk elmondani, a dologra; de nem polemizálunk K. Papp Miklós úrral, ki soha sem képes megérteni azt a mit más ír, s fordításokban keresi és leli kedvét, annyit értvén a lapzerkesztéshez, mint hajdu a harangütéshez, a mint ezt hozzá nagyon közel álló egyének naponta hirdetik.

— A „Magy. Polg.” febr. 2-ki számában „b” jegyű valaki ezeket írja a „Kol. Köz.”-ről: „ha beletekintünk, látunk politikát, mely mindig a csuklásnál van;” „ne lap a száz és román testvér nemzetekkel küzd donquixotti életharcot;” ha „a törvényhatóság, törvénykezési reformok jönnek elő — oly holló-bagoly szempontu következtésekkel áll elő, hogy a hivatalos és felhatalos lapoknak kell öt rendre utasítani” stb. Az a „b” úr, ki ezeket a badarságokat összeírta, — a ki csak a csuklás politikáját ismeri, s ha valaki egy túlzó lapot megró, ez szerinte nemzet ellen intézett harc stb. — az ilyen úr még azt véli, hogy valaki kíváncsi az ő nevére; ilyes hóbortosságok kinyomatásával csak önmagát itéleti meg. Végül legyen meggyőződve, hogy a „Köz.” rendre-utasítást senkitől sem kapott, nem is fogad el senkitől, legkevésbé „b”-től és ezután is használni fogja a toll élet azok ellen, kiket arra érdemesek-

nek lát, de azzal, ki magát érthetően kifejezni nem tudja — szóba sem áll, bár rossz magyarságáról sejtji: ki legyen a bokorban.

(cs.) A színházi második álarozos bál ma van. Ennek a hétnek is kijutott a jóból. Alig van egy-egy nap pihenési idő a bálók között. Hisszük azonban, hogy ezért mindháromban szűk lesz a terem a tánckedvelőknek.

(cs.) A városgazdát, ki a világitásra felügyel, figyelmeztetjük, hogy az ilyen síkos időben, kivált bálók napján, szükséges lenne a lámpákat reggeli 6 óráig égvé hagyni. Ha már a járdákra fel nem ügyelnek s mitsem gondolnak vele, hogy az adózó közönség nyakát szegi is; legalább azt a sziveséget tegyék meg, hogy azok, kik a bálókban per pedes apostolorum mennek haza, „lámpafényűl” tőrhessek ki nyakukat.

(cs.) A kereskedelmi ifjak tegnapielőtti táncestélye első csillag volt a farsáng nyílt báljainak egón; és valóban nemcsak csillogott, de tündökölt is. A bál fényét a fénylőbb szempárok homályosították el, mi hűlgyeinknek soha el nem évülő örök kiváltsága. Kolozsvárt tenger-sok szép hölgy van, különösen a polgári osztályban; ez este is kivitták a hegemoniát; annyi szelleműs és bájos alakot lehetne itt látni, hogy a félvilágnak lett volna mibe gyönyörködni. A mulatság kedélyes volt, csak az a kár, hogy a közönség akkora számmal jelent meg és lábtiprás nélkül mozdulni sem lehetett. A rendezők csinosan díszítették fel a termet s gondosan ügyeltek mindenre, hogy a közönség kívánalmainak megfelelhessenek. Két zenekar volt. Azonban mindkettő kissé álmosan játszott. A buffet kintű volt; minden oldalról csak Himmelstein urat hallottuk dicsérni. A táncestély meg 5 óra felé is javában folyt és a fűzfűtánc, mely 2 óra-kezdődött s tartott 4 utáni, nem tudta megszozlalni a közönséget. Hiba csak egy volt: a padozat nem volt eléggé sima.

(cs.) Hymen. Csávási Gyula jogtudor, a helybeli ügyvédi kar egyik tagja m. hó 30 kán jegyző el Déési Ilka kisasszonyt.

(cs.) Ha a világitást az utcákon megróvjuk, még inkább gáncsolnunk kell azt, mely a „Kolozsvári kör” helyiségében van. A lámpák oly füstöt eresztenek, hogy az ember majd megfól a petroleum szagtól. Ajánljuk ezen körülményt a bizottmány figyelmébe.

(cs.) Váratlan vízáradás riasztá fel tegnapielőtt éjjel a hídka melletti városi malom szomszédait. A Szamos medrén a jégzajlás a malom zilipei előtt észrevétel nélkül torlaszt emelt, a nélkül, hogy akár a malom személyzet, akár a rendőrhatalóság észrevette volna. A szomszédok éjjel két izben figyelmeztették a malommestereket állítog a víz növekedésére, s kérték emléjk fel a zilipeket; ezek azonban nem tartván semmi bajtól, s hihetőleg, hogy megkíméjk magukat az éjjeli munkától, elutasították a figyelmeztető szomszédokat. Nemsokára azonban a Szamos ága áthágta medrét, persze erre aztán volt lotás futás, most már felvették volna jószívvel a zilipeket, de azok ugy oda voltak fagyva és torlaszolva, hogy minden erőltetés meghiusult. Ezalatt a víz egyre jobban kezdte ellepni a malom előtti tért, s szerencsére útát nyitott magának az ár a „németek palloja” felé vezető szűk utcán keresztül a nagy Szamosba. Éjjel után megjelent, mint halljuk, a polgármester Filep Sámuel úr is, s fátylafény segítségével mellett tette meg a lehető intézkedéseket. Az ár ezalatt a szemben levő telkekre is behatott, s helyenként sok kárt tett. Reggelre a zilipeket sikerült kifeszgetni, s az által a Szamost rendes medrébe terelték. A malom személyzete közül egy párt a rendőrség elfogatott, mint a kik kötelességük mulasztásáért felelősek a bajt és szenvedett károkat. („M. P.”-ből.)

(cs.) Magas vendégek. Menter Zeófia zongoraművésznőt Pesten Borsos fényképész feleztölté, hogy engedje magát levéttetni, mit a művésznő készséggel meg is igért. Délben a művésznő kocsiára ül, s a fotografhoz hajtát, kérdezvén, hogy alkalmas időben érkezett-e? Egy fiatal ember, ki a művésznőt a teremben fogadta, zavartan dörszölgéte kezeit. „Talán másokkal van elfoglalva a fényképész?” „Magas vendéget fotografiroz”, válaszolá udvariasan a fiatal ember. A szép hölgy leltit s kíváncsian várta a magas vendégeket. Egyszer kitérül az ajtó s a magas vendégek büszkén léptek ki — a királyné újfundlandi s kis uszkárkutyái voltak. A művésznő jóitai hahotára fakadt a meglepetésén.

— A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara folyó hó 7-kén (hétfőn) d. u. 4 órákor rendes közgyűlést tart. Tárgy: a rendes ügyek kivül a tizedes mértékveszerről szóló törvényjavaslat. Kolozsvárt, febr. 1-én, 1870. Az elnökség.

— A m.-vásárhelyi takarékpénztár jan. 24-kén tartott közgyűlése tanácskozását — kitűzött utolsó tárgya felett — a megkívántott batározatképes számos részvényesek hiánya miatt be nem vehetvén, az alapszabályok 56 dik §-a rendelkezés szerint február 16 kán délőtti 9 órára ezennel a városi tanács termében tartandó közgyűlése a részvényes urak meghívataknak. Maros-Vásárhelyt, jan. 27-kén, 1870. Dr. Knöpfler Vilmos, igazgató.

— Dr. Oroszhegyi főszerző Csizik János polgártársunk 1 forint o. é. küldött be hozzáknak.

KÜLFÖLD.

Páris, jan. 29. A tegnapi ülésben Ollivier azt mondta Brames beszédére, hogy az angol szerződés felmondása oktalannak lenne, mert ez által az Angolországgal jó viszonyok, melyek legfőbb biztosítékai a békének, könnyen megváltozhatnak. Aztán a többségre appellált, s azt mondta, hogy a napi rendelkezésben azon szándékát látja a kamrának, hogy nem óhajta a szerződés felmondását. Erre a kamra 211 szóval 32 ellen interpelláció a mai enquete-ülésben határozottat tárgyalatni.

A törvényhozástillet jan. 28-iki ülésében Thiers meggyitotta a kereskedelmi szabadság elleni támadásait. Forcade azt veté Thiersnek szemébe, hogy a miniszteriumot akarja gyöngíteni azzal, hogy a kereskedelmi szerződések felmondását kívánja. Mire Thiers azt feleli, hogy ő nem akar felmondást, csupán tárgyalásokat, hogy a tarifák ismét fölemeltesenek.

A „Times” párisi levelezője szerint az utóbbi időben Ratazzi is Párisban volt. Ő a herceggel némi rokonságban van, mert neje Péter herceg unokanővére. Ratazzi nemcsak híres államférfi, hanem kitűnő jogtudós is, s azért jött Párisba, hogy

az antenili ügyben alapos információt szerezzen. Vizsgálódásának befejezte után azon meggyőződésre jutott, hogy az esküdtészek a herceg véres tettét „kimenthető agyonütésnek” jelentette volna ki.

A „Morning Post” azt mondja, hogy ha Rochefort vád alá helyezése bizonyos okoknál fogva meg kellett történni, a kormány nem tehetett egyebet, mint a nagyobb rossz közül a kisebbet választani.

A „Daily Telegraph” teljesen tisztában van az iránt, hogy a lázadásra igazoló lapok üzemeltetésétől volt tovább tűrni, s Angolországra utal, hol egy kabinet, mely annyira féket engedne a lapoknak, csakhamar megsemmisülne.

A „Standard” szintén sztkészesnek találja a bírői üldözést, s kiemeli, hogy Napoleon, mint abszolút uralkodó, nyugodtan tűrhette Rochefort szidalmazását, de hogy az alkotmányos miniszteriumnak kötelességében állott fejedelmét ilyenü támadások ellen védeni.

Mult hó 26 kán következő levél intéztetett az alsóház ellenzéki tagjaihoz: „Uram! — Van szerencsém önre emlékeztetni, hogy a parlament kedden, febr. 8 dikán fog összejönni, s azon reményemet fejezem ki, hogy ön ama napon szíves lesz helyén megjelenni; mivel fontos tárgyakat lehet várni. — Önnek hü szolgálja D'Israeli.

A „Times” szerint azt hiszik, hogy az új orosz kölcsön néhány nap alatt ki fog bocsáttatni Rothschild és fiai által — s hogy az 12 millió st. — 5 petes tőkéből fog állani.

Az augsburgi „Allg. Zig”-nak egy Rómából, m. hó 26-ától kelt távirata szerint, Strossmayer püspök másfél óráig beszélt az egyházak központosítása ellen, s időszakonkénti egyetemes zsinatok összehívását javasolta. E beszéd a szent-széknél nagy szenzációt gerjesztett.

A „moszkvai lap”-nak egy szent-pétervári sür gőnye szerint, a császár, a bevételi s kiadási budgetet aláírva, egy, az irat szélére írt jegyzetben ismételve azon meghagyást intézte az összes miniszterekhez, hogy a legszigorabb gazdálkodást kövessék. E meghagyást nem annyira az orosz pénzügy szorult helyzetének, mint a császár azon hő óhajtatásának kell tulajdonítani, hogy a kincstár összes megtakarított segélyforrásai a vasútak gyors befejezésére szenteltesse.

Spanyolország, mely az utolsó napokban, a monarchicus viták által, pillanatra ismét izgatóba hozott, újra visszacsúszott régi apathiájába. A cortes elővette a budget tárgyalását. A teremben alig van hallgató. A követek is csak igen csekély számmal vannak jelen. Montpensier követjelöltéségi megbukása Oviedóban rossz előjel, jóra tor-

olni látszott trónjelöltési ügyére. Spanyolország nem tud, nem akar köztársasággá lenni; hogy minden áron királyt akar, csak hogy nem tudja, ki legyen az; hogy a hatalom polcán álló államférfiak talán tudják, kit akarnának királlyá tenni, csak hogy nem nevezik meg, bizonyára azon félelemből, nehogy ügyét elrontsák; a cortes pedig megmutatta, hogy nem oly nagy ellensége az ifjabb Bourbonoknak, mint a forradalmároknak; ez alatt a nemzet nagy többsége ég a vágytól, hogy az 1868-ki forradalom végre valahára véglegesen elintéztessék.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Február. 1 n: 5%, Metaliques 100 frt 60 40. 5%, Nemzeti kölcsön 100 frt 70.25. Kamat 60 40. 1860. Kölcsön 97 10. Bankrészvény 726. Hitelintézet részvény 200 frt 262.20. London 10 ft st. 100 frt. 23 1/2 kr 123 45. Ezüst 121.—. Ca. királyi arany 5.81.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 78.50. Temesi 77.—. Erdélyi 75.25. Horv.-Slavon 83.75.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József

HIVATALOS.

Sz. 3. 1870
alisp.

(55)

(1—3)

Hirdetmény.

A boncz-nyiresi arányosított koresmajogok folyó évi február hó 21-kén délelőtti 11 órakor a helyszínen Boncz-nyiresen nyilvános árverés útján hat egymásután következő évekre fognak kiadatni.

A kikialtási ár 600 forint.
Az árverezési feltételek alólirt alispán irodájában Szamosujvárt tekinthetők meg. Dobokamegye Alsó-kerülete alispánja.
Szamosujvárt, január 29-kén, 1870.

Sz. 76. 1870.

(52)

(2—3)

Dobokamegye Felső-kerületében, a Pánczélesh felől folyó patakra a poklos-terki határ alsó-szélben, környezve mindenfelől a legjobb kövekkel, egy 4 öl belső világu, 2 öl 2" magos hid, 5 öl szélességbe építendő, melynek ez évi october 15-éig a beadott mérnöki terv szerént léendő felépítésére vállalkozni kívánék — 200 forint bnatpénz betétele mellett, a megyei tiszttség irodájában f. év Márczius 1-sőére tartandó árlejtésre meghivatnak, hol addig is a vállalati feltételek pontjai megtekinthetők.

Dobokamegye tisztsege üléséből.
Szamosujvárt, január 27-én, 1870.

NEM HIVATALOS.

A kolozsvári Takarékpénztári részvénytársulat f. 1870. évi február 23-án délután 3 órakor, (46) a városi községi teremben (3—3)

közgyűlést tart,

melynek tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése s annak tárgyalása.
 2. A választmányból kilépő 8 tag helyett újak választása (alapszab. 29 §.)
 3. A választmány által tett intézkedések tárgyalása.
 4. A lefolyt évről szóló számadások és mérleg megvizsgálása. A jövő évi számadást előlegesen megvizsgáló — valamint egy leltározó bizottmány megválasztása.
 5. A lefolyt év tiszta jövedelméről intézkedés és az osztalék megállítása.
 6. A tisztviselők fizetésének megállítása. (alapsz. 21. §.)
- A t. cz. részvényesek e közgyűlésre, ezennel azon értesítéssel hivatnak meg, hogy a szavazási jog akár személyesen, akár meghatalmazott által gyakorolható; de a meghatalmazottnak is részvényesnek kell lenni. (alapsz. 21. §.)
- A közgyűlésben személyesen vagy felhatalmazott által résztvenni szándékozók felhivatnak, hogy részvényeiket a gyűlés előtti napi esti 6 óráig a gyűlés tartamára tegyék le az intézet helyiségébe, hol a választmány által kiküldött bizottság a felhatalmazási és jogosultsági okiratokat megvizsgálja. (alapsz. 19. 20. §.)
- Kolozsvárt, január 22-én, 1870.

Az igazgató választmány.

(38)

3/2

(3—3)

Az eredeti — SINGER —

varrógépek.

Sem az (az altonai kiállításon képviselve volt) eredeti „Grover és Baker” varrógépek.
Sem az eredeti Howe — varrógépek.
Sem az utanzott Wheeler és Wilson varrógépek.
Sem egy másnemű varrógép gyártmány, hanem

egyedül csak az eredeti varrógépek a Singer Manufacturing Comp. gyártmányai New-Yorkban

mely varrógépgyár a legnagyobb a világon egy nagyszerti és szinte hibetetlen szám, évenként 100,000 darab varrógép gyártásának képessége — nyertek meg az altonai műkiállításon a jutalombíráktól az

első jutalmat a diszokmányt

mely két fokkal magosabb az arany emlékpénznél.

A salzburgi műkiállításon is 1869 Szeptember 7 dikén, a SINGER varrógép kitűnő sokoldalú cselekvés képességéért az első érdemjelt a nagy ezüst emlékpénzt, diszokmánynyal együtt kiérdemelte.

Ezen szakértőktől kimondott, az eredeti Singer varrógépeknek, a legnagyobb elesmerést bizonyító vélemény mentesít, ezen jeles a legnagyobb tökéletességre hozott varrógép gyártmány minden további ajánlás-áról.

Legszilárdabb szolgáltatás — fizetések könyvebbítéseinek megengedése elegendő biztosíték mellett — jótállás — fizetés nélküli tanítás az eredeti Singer varrógépek raktárában Misselbacher J. B. és fainál Segesvárt, mely kereskedés még ajánlja fűszer-, anyag-, festék-, bőr-, kurta-, norinbergi-galanteria és kézmű áruk nagyban raktárát.

börzeüzleti irodájához

(Comptoir für Börsengeschäfte)

a hol mindenki, csak 100 vagy 200 forint betét mellett is az árfolyamok mozdulatából hasznot húzhat. Programok ingyen. Felvilágosítás a legnagyobb készséggel adatik.

STEIN KÁROLY.

Bécs, 1. Tiefer Graben 17.

Hallatlan olcsó árak.

Fársangi cikkek!

A legcsinosabb legyezők, bouquet tartók, világszerte divatos acél- és talni arany-ékszerek, a melyek csillámlásukban a legvalódiabb ékszerrel vetekednek: (6) (12—*)

mindenféle álarczok, Füzértáncz (Cotillion) jelvények, legjobb illatszerek, szappanok, hajke-nőcsök, fogporok és pépek a „nagy Bazár”-ban

a legnagyobb választékban kiállítvák, melyek megtekintésére tisztelettel felkéri a t. cz. n. érd. közönséget

Csapó Sándor.

Diszes kirakat.

(59) 3/2 (1—*)

FEHÉR MELL-SZÖRP (weiser Brust-Syrup)

több egészségügyi hatóságok s tisztí főorvosok által igazolva,

mindennemű idült köhögések, mellfájások, nátház, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdő-elnyálkásodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soha nem használtatott! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, — különösen görcsös köhögés és számarhurtnál; elősegíti a nehéz s megaludt nyálkaki-köpést, a gégeingert azonnal enyhíti, s rövid idő alatt eltávolítja minden, — még az oly heves és gonosz aszkórköhögést is, s a vérhányást.

Egy kisebb üveg 30 kr., nagyobb üveg 1 frt.

Mayer G. A. W., gyáros Breslauban.

Kapható: Kolozsvárt, Binder K. gyógyszerésznél beleő monostoruca a Redout során.

Kolozsvártt Stein J. Pesten Mach és Stein könyvkereskedésében kapható:

Lakatos Sándor Tánckönyve

mindkét nembeli ifjuság számára. A szöveg közé nyomott ábrákkal. Ára 1 frt.

Unitarius írók a XVI. századból.

I-só kötet:

A nagyváradi Disputatio.

Kiadják: Nagy Lajos és Simén Domokos, tanárok.

Ára füzve 1 frt 36 kr.

A „Magyar Polgár”

nagy naptára

1870-dik évre.

Szerkesztette K. PAPP MIKLÓS.

Teljes tisztí czimtár s a Királyhágón inneni vásárok pontos jegyzékével.

Ára 1 frt o ért. Postán küldve 1 frt. 5 kr., mely vagy készpénzben beküldendő, vagy posta utánvétel útján megrendelendő.

Erdélyi képes nagyobb naptár

I-só ÉVFOLYAM.

A vásárok pontos jegyzékével ellátva.

Ára 40 kr. o. ért.

Gazdasági zseb-naptár

Szerkeszti KODOLÁNYI ANTAL. Ára 1 frt 80 kr.

Eladó gyümölcsös kert.

Jó levegőjéről általánosan üsmertt gyümölcsös hegyen, a városhoz eléggé közel: egy minden tekintetben jól beosztott kert, a legvalogatottabb gyümölcsfák- és csinosan épült kényelmes lakkal sat., szabad kézből eladó. Értekezhetni helyt Sétatéruteza 15 szám alatt.

(57)

(1—2)

Friedrich Adolf Haage mag- és növénykereskedése

Erfurtban (Poroszország) 1870-re (48-ik év folyam) megjelent új árjegyzékét levelezési lap általi kívánatra minden virágkedvelőknek bérmentve küldi meg.

(56)

(1—4)

A görögnyí ev. ref. egyházmegye Magyaró egyház-községében folyó év június hó 26-án kezdve több napon tartandó, erdélyi helyét hittük köz szent zsinatja tagjai számára asztalt adni vállalkozó vendéglősök ezennel felszólítatnak, hogy körülírt „Offert”-jeiket febr. 28-ig zsinat rendező bizottmányi elnök mlg. Gyárfás Domokos urhoz küldjék bé Sz.-Kereszturra.

A bizottmányi elnökkel személyesen találkozni óhajtók találkoznak február 28-kán kizárólag Sz.-Kereszturon.

A feltételek előre megtekinthetők alólírtál Disznajon és a bizottmányi elnöknel Sz.-Kereszturon.

Kelt Disznajon, január 24-én.

CSIKI KÁROLY, bizottmányi jegyző.

54

2—3

Egy idegen urbölgy valamely tisztességes családnál élelmézzel ellátott

szállást keres.

Bővebb értesítést vehetni e lap kiadó hivatalában.

(18)

(4—5)

Jószág haszonbér.

Gyergyó Tekerőpatakon, egy falsi birtok, mely áll; 73 hold 657 □ öl szántóból, 112 hold 120 □ öl kaszáló és kertből, 8 hold 309 □ öl legelőből, 3 hold 1520 □ öl erdőből, összesen 197 hold 1006 □ öl külsőből, egy több lakrészekből álló kényelmes ud-arbázsal mindennemű gazdasági épületekkel együtt, több évekre haszonbérbe adandó. A feltételek iránt értekezhetni Gyergyó Szent Miklóson, ügyvéd Orel Máté urnál, vagy levél útján Züllich Istvánnál Kolozsvártt. Lakása bel monostoruca 177 ik sz. háznál.

(47)

(3—3)

Gróf Bánffy Béla Szentmihálytelki jószágában a nádasí vasuti állomás közelében lévő hodályai, jelesen az ottani gyeplegelők, holdanként 5 fr-jával jelen évre haszonbérbe kiadó. Értekezhetni a tulajdonossal, Sz. Somlyón, akár meghatalmazott Tompa Károly ügyvéddel Kolozsvártt, sétatér-utca 4. sz.

(49)

(3—3)

Eladó birtok

M.-Vásárhely és Szász-Régen piaczi közt, Vajda-Szent-Iván község és határán, lak- és gazdasági épületekkel, kitűnő rétekkel, a Maros mellett, kiterjedése 115 hold, Értekezhetni M.-Vásárhelyi szent-miklósutca 710. házszám alatt.